

Správní vývoj v pobělohorském období

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mgr. Lubomír Nenička, Ph.D.
Katedra ekonomie a veřejné správy

Poslední odpor Moravanů na Bílé Hoře

Pokračující spory mezi katolíky a protestanty

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

V době vlády Rudolfa II. byl pod nátlakem stavů přijat Majestát pro náboženskou svobodu pro České království.

Privilegia protestantů začala být později zpochybňována.

Druhé stavovské povstání (1618-1620)

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Odpor stavů proti politice císaře vyústil v roce 1618 v otevřené povstání (defenestrace císařských místodržících)
- Moci v Čechách se ujala vláda 30 direktorů.
- Nový král Ferdinand II. byl stavy sesazen a na jeho místo byl zvolen Fridrich Falcký.

Bitva na Bílé hoře (1620) a její důsledky

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **Stavovská armáda zde byla poražena vojsky habsburského císaře Ferdinanda II. a Katolické ligy.**
  - **Vůdci povstání byli popraveni, jejich majetky i statky ostatních povstalců byly zkonfiskovány a odprodány stoupencům Habsburků.**
  - **Držba českého trůnu v habsburské dynastii se stala dědičnou a dosavadní přijímání stavy bylo zrušeno.**
-

Gefangene werden ins Schloß gefuhrt, mit ein Starcke Guardi. Convorirt dem die Kayserliche Commissarien einem ieden absonderlich das Urtheil öffentlich vorlesen lassen

Execution über Doctor Medic: Iessenium.

Verzeichnis was gestalt der Graff von Schlick vnd andre hohe vnd Niderstands Personen hingericht vnd vollzogen worden.

Simon Suszby vnd Hans Kutchna, wer beyde zum Allyetter Rhathaus hinaus gehet.

Wahre Abcontrafactur welcher gestalt den 21. Junij, dieses 1621. Jahrs, die Execution, vber etliche Behmische Herrn Directores, vnd andere, so Herrn, Ritter, vnd Burgerstands Personen, so sich Kays: Maiest: etc. wider setzt, in der Koniglichen Hauptstadt

Obnovené zřízení zemské

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Posílilo pozice centrálních úřadů
  - V zemské správě zrovnoprávnilo němčinu s češtinou
  - Jediným legálním náboženstvím bylo uznáno katolictví

  - Nejvýznamnějším úřadem českého státu zůstávala nadále česká dvorská kancelář
-

Zemská správa po Bílé hoře

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- V Čechách byl nejprve ustaven císařský místodržící.
  - Na Moravě se stal nejprve místodržitelem olomoucký biskup kardinál František z Ditrichštejna - po jeho smrti zemskou správu převzal nový úřad – moravský královský tribunál v čele se zemským hejtmanem.
  - Sídlem nového úřadu se ve 40. letech stalo **Brno**, které tím získalo pozici hlavního města Moravy
-

Slezsko v pobělohorském období

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ve Slezsku byl úřad zemského hejtmana přeměněn na konci 20. let na vrchní úřad se sídlem ve Vratislavi.

Opavsko a Krnovsko se zhruba ve stejné době staly součástí Slezska.

Asi v polovině 17. století přešlo Těšínské knížectví do vlastnictví Habsburků.

Postátňování zemské a krajské správy

- Zemské sněmy přišly o zákonodárnou iniciativu.
  - Po Bílé hoře zemští úředníci přísahali věrnost panovníkovi, ne stavům.
  - Nejvyšší zemští úředníci nebyli už jmenováni na doživotí, ale na 5 let.
  - Krajszí hejtmani byli nadále považováni za představitele stavů, ke konci 17. století i oni byli jmenováni na pět let.
-

- Po dočasném zrušení městské autonomie byl obnoven stav z doby po porážce prvního stavovského povstání.
  - Zároveň se zvýšil vliv panovníka na městskou správu – téměř do všech měst už byli jmenováni rychtáři
-

Pragmatická sankce – 1713

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Císař Karel VI. v tomto dokumentu stanovil nedílnost habsburské monarchie a zavedl nový nástupnický řád, který umožňoval převzetí vlády v ženské linii.

Válka o rakouské dědictví

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Bavorský vévoda Karel
Albrecht si nárokoval
nástupnictví
v českém království.

Dočasně získal českou
korunu.

Slezské války

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Pruský král Fridrich II. využil nástup Marie Terezie k obsazení většiny Slezska.
- Vratislavský mír (1742) potvrdil rakouskou porážku, **Prusko získalo kontrolu nad celým Slezskem kromě Opavska a Těšínska.**
- Ztrátu Slezska potvrdily i výsledky dalších konfliktů (např. tzv. sedmiletá válka).

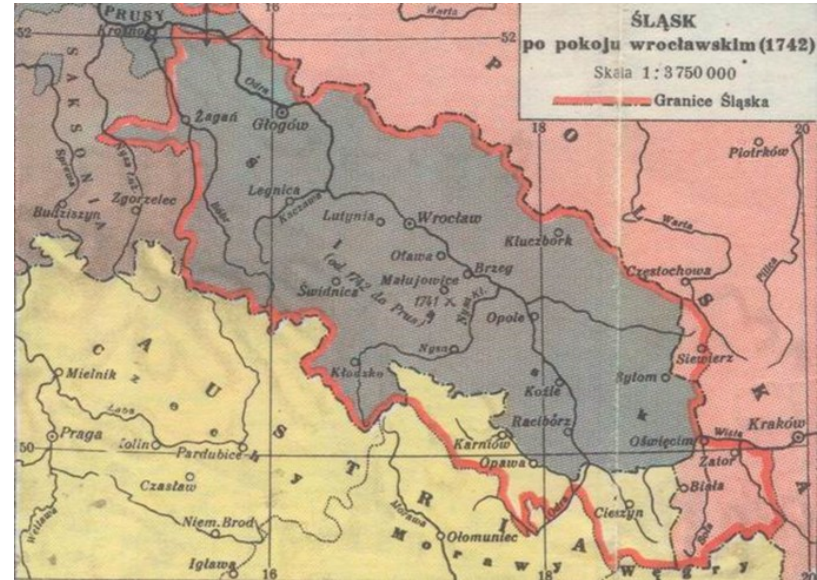

Ztráta Slezska

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Zbylá část Slezska v habsburské monarchii (Těšínsko a Opavsko) byla nazývána jako Rakouské Slezsko.
- Pruské obsazení většiny slezského území se v Rakousku stalo impulsem ke správním reformám.

- I v 17. století se začaly postupně prosazovat **snahy o centralizaci a byrokratizaci veřejné správy.**
  - Porážkou stavů skončilo i **druhé stavovské povstání (1618-1620).**
  - Následný vývoj charakterizoval **nástup absolutistického pojetí panovnické moci a postátnění veřejné správy.**
  - Pragmatická sankce z počátku 18. století umožnila nástupnictví v ženské linii.
  - Počátky vlády Marie Terezie byly poznamenány válkami o její dědictví (a územní celistvost habsburské monarchie) a o Slezsko.
-